

IEICS

---

innovative education in the
field of intergenerational
cooperation support

Produkt 1

ANALIZA PRZEKROJOWA

OPRACOWANIE

Mezi námi, o.p.s.

Association M3 MCube – M3 MCube association

VHS VOLKSHOCHSCHULE IM LANDKREIS CHAM EV

Institute for Human Resources Development – Instytut Rozwoju Zasobów Ludzkich

MOCIS Center za izobraževanje odraslih

Projekt N° 2017-1-CZ01-KA204-035501

Wstęp

Projekt „Innowacje edukacyjne w obszarze dialogu międzypokoleniowego” ma na celu promocję więzi międzypokoleniowych oraz współpracy ponadnarodowej w krajach Unii Europejskiej.

Mimo że istnieje wiele polityk i planów działania koncentrujących się na kwestii współpracy międzypokoleniowej, kluczowe osoby i instytucje odpowiedzialne za wdrażanie tych działań (tj. Organizacje pozarządowe i wolontariusze) nie dysponują obecnie kompleksową i systematyczną metodologią dotyczącą sposobu realizacji takiego wsparcia. W ciągu ostatnich kilku lat zrealizowano wiele projektów w dziedzinie współpracy międzypokoleniowej, jednak były one ograniczone pod względem zasięgu regionalnego, treści, zakresu działalności i czasu trwania (często współistniejące). Obecna międzypokoleniowa luka społeczno-komunikacyjna stanowi problem, przed którym stoi cała Europa i jako taka musi zostać rozwiązana na poziomie międzynarodowym.

Dlatego głównym celem projektu jest opracowanie nowego programu edukacyjnego w dziedzinie współpracy międzypokoleniowej, który zapewni grupie docelowej (np. wolontariuszom) kompleksową metodologię w odniesieniu do skutecznego świadczenia usług. Zasadniczo projekt będzie umożliwiał wolontariuszom z całej Europy wdrażanie systematycznego podejścia za pomocą nowoczesnych narzędzi (takich jak "Katalog ćwiczeń"), a tym samym rozpoczęcie działalności i rozwijanie ich w dziedzinie współpracy międzypokoleniowej z różnymi grupami społecznymi i wiekowymi.

Projekt składa się z dwóch części

- 1) Analiza obecnego stanu współpracy międzypokoleniowej w wybranych krajach.
- 2) Wdrożenie narzędzi i metodologii potrzebnych do rozwoju międzypokoleniowej współpracy w UE.

Sama analiza składa się z ankiety na temat współpracy międzypokoleniowej w poszczególnych krajach europejskich oraz pogłębionej analizy aktualnych polityk regionalnych, ustawodawstwa i innych oraz wymagań dla realizacji działań międzypokoleniowych. Wyniki analizy utworzą drogę do wprowadzenia i długofalowego rozwoju programów i narzędzi wspierających kwestie międzypokoleniowe. Wyniki zostaną udostępnione specjalistom i ogółowi społeczeństwa. Będzie on swobodnie rozpowszechniany i wnieście istotny wkład w poprawę jakości relacji międzypokoleniowych.

Streszczenia głównych wniosków

Dane demograficzne

Wiele krajów europejskich boryka się z podobnymi trendami demograficznymi, które wskazują na problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa, niskimi wskaźnikami urodzeń i malejącą liczbą osób w najbardziej produktywnym wieku, tj. Od 30 do 45 lat. Jednocześnie przepaść między pokoleniami stale rośnie, a więzi społeczne są zakłócane. Dzieci żyją w czasach stale zmieniających się technologii informatycznych, rodziców pracujących przez wiele godzin, często obserwowane jest przenoszenie się do miast w poszukiwaniu lepszych perspektyw zatrudnienia. Seniorzy często odczuwają brak kontaktu z nowoczesną technologią i trendami, bez możliwości przekazywania swoich doświadczeń, aby czuć się przydatnym.

Ogółem w badaniu wzięło udział pięć krajów Unii Europejskiej. Wielkość uczestniczących krajów i ich populacja różnią się w znacznym stopniu. Jednak w prawie wszystkich krajach udział seniorów zbliża się do 20% ogółu populacji. W Niemczech próg 20% został już przekroczony, a prognozy wskazują ten sam trend w pozostałych krajach.

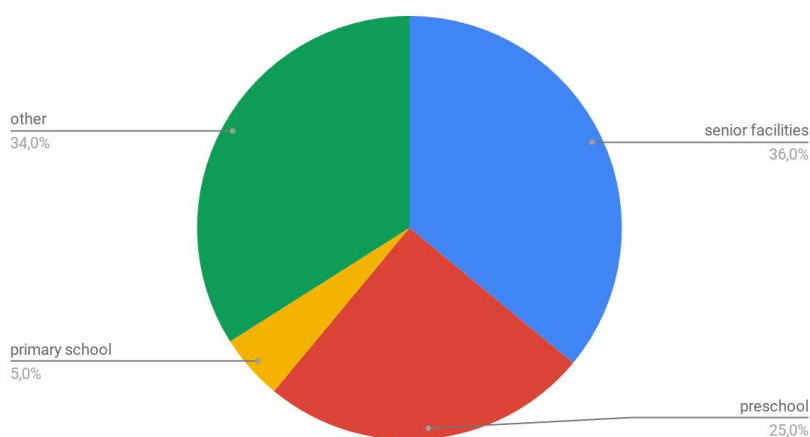
KRAJ	CZECHY	SŁOWENIA	NIEMCY	POLSKA	FRANCJA
					
Populacja	10.5 mil	2 mil	82.5 mil	38.4 mil	65.8 mil
Seniorzy 65+	18 %	19,1 %	21 %	17 %	19 %

Respondenci ankiety

W trakcie analizy prowadzonej od 15 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2018 r. nawiązano kontakt z około 350 instytucjami i osobami, z których wszystkie były już aktywne lub potencjalnie zaangażowane w dziedzinie wsparcia międzypokoleniowego. Otrzymaliśmy w sumie 139 odpowiedzi, które posłużyły za podstawę do przeprowadzenia badań.

Badane instytucje obejmowały domy seniorów, żłobki i przedszkola, szkoły podstawowe, ośrodki opieki dziennej i inne (takie jak uniwersytety trzeciego wieku, biura pomocy społecznej, ośrodki zdrowia, organizacje młodzieżowe, biblioteki, stowarzyszenia edukacyjne dla seniorów i ośrodki społeczne).

Responses - institutions

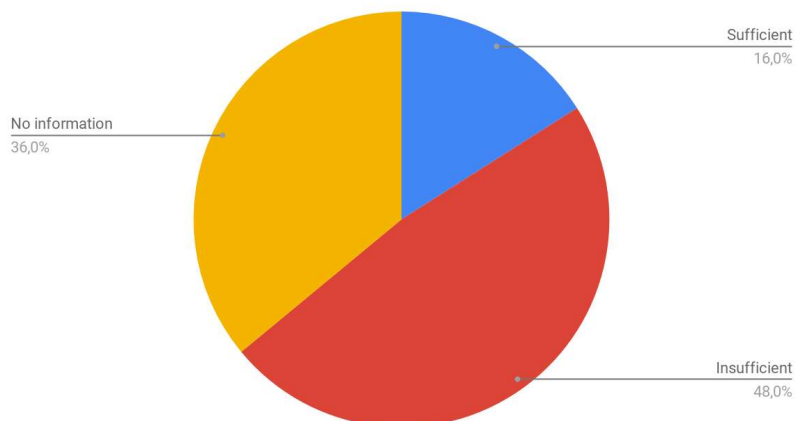

Jednym z pozytywnych aspektów dostrzeżonych w wyniku badań był fakt, że przeważająca większość respondentów (90%) postrzega działalność międzypokoleniową jako ważną kwestię i wyraziła zainteresowanie uzyskaniem większej ilości informacji w tej dziedzinie.

Liczba osób aktywnie zaangażowanych w działalność międzypokoleniową różni się w zależności od respondentów w poszczególnych krajach od 30 do 60%. Jednak po rozważeniu regularnych, powtarzających się i planowo zaplanowanych działań mających na celu promowanie relacji międzypokoleniowych, odsetek osób aktywnie zaangażowanych spada do około 20%.

Jeśli chodzi o postrzegane wsparcie w wyniku krajowych polityk i działań w relacjach międzypokoleniowych, większość respondentów uważa wsparcie państw w tym obszarze za niewystarczające lub pozbawione wystarczających informacji. Tylko 16% respondentów uważa, że zaangażowanie rządu w kraju rodzinnym jest odpowiednie do wspierania stosunków międzypokoleniowych.

Government engagement

Międzypokoleniowe działania w krajach europejskich

W Europie istnieje duża liczba organizacji wolontariuszy, osób i grup, które są już w pewnym stopniu zaangażowane w działalność międzypokoleniową i mają ambicję dalszego rozwoju w tej dziedzinie. Działania wolontariackie, które najczęściej pojawiają się w szkołach, obejmują zajęcia komputerowe dla seniorów, szkolenia dla starszych osób, wizyty w instytucjach opieki dla seniorów, wizyty w placówkach opieki nad dziećmi, festiwale wspólnotowe, tradycje i imprezy folklorystyczne, czytanie na sesjach dziecięcych, gry miejskie dla dzieci i młodzieży. Seniorzy, przedstawienia dla dzieci i seniorów, obozy letnie dla dzieci, wizyty szkolne z wykładami na konkretne tematy, takie jak historia lub zawody, wolontariat w hospicjach, warsztaty artystyczne, programy edukacyjne dla wolontariuszy, biura informacyjne, grupy studyjne, spotkania nieformalne, poza -szkolne i szkolno-wakacyjne obiekty dla dzieci, kursy językowe, zajęcia towarzyskie i rekreacyjne, wycieczki do natury, różnego rodzaju warsztaty, wspólne dzielenie się międzypokoleniowymi, kawiarnie naprawcze, dzielenie się posiłkami, towarzyszenie i pomoc seniorom chorym i wielu innym.

Jedną ze wspólnych kwestii, która wydaje się krytyczna, jest jednolite zrozumienie pojęcia współpracy międzypokoleniowej. W związku z tym koncepcja ta nie jest wyraźnie zdefiniowana, podchodzona lub rozwiązywana w sposób kompleksowy. Poszczególne kraje nie mają zatem wyraźnej metodologii, kto może angażować się w takie działania, w jaki sposób należy organizować działania i w jakim celu. Podobnie brakuje procedur i wytycznych, które można zbudować i śledzić. tutaj nie ma jednolitej platformy do dzielenia się spostrzeżeniami, know-how lub najlepszej praktyki, ani nie ma wystarczających zasobów, aby inspirować i generować pomysły, jeśli chodzi o działania międzypokoleniowe, takie jak ujednolicony rejestr działań.

Edukacja i świadomość

Wydaje się, że istnieje ogromny potencjał w dziedzinie edukacji i świadomości społecznej. Chociaż aktywne starzenie się jest zazwyczaj silnie wspierane we wszystkich zaangażowanych krajach, często nie ma wystarczającej pomocy dla profesjonalistów, którzy nie mają wykształcenia i wsparcia w odniesieniu do działań międzypokoleniowych.

Następujące **potrzeby edukacyjne** okazały się najbardziej pożądane: komunikacja i umiejętności miękkie niezbędne do pracy z różnymi pokoleniami (przejrzysta komunikacja, rozwiązywanie problemów, stymulowanie środowiska uczenia się, wzajemny szacunek lub zapobieganie uprzedzeniom), metodologia nauczania (techniki nauczania i odpowiednie narzędzia zajmowanie się seniorami i dziećmi, angażowanie osób z trudnościami w uczeniu się, planowanie sesji, angażowanie wszystkich zmysłów w procesy uczenia się), studia przypadków dotyczące różnych tematów, dołączanie do grup wielopokoleniowych i tak dalej.

Grupy docelowe w zakresie edukacji różnią się w poszczególnych krajach, ponieważ podstawowy system opieki nad osobami starszymi i instytucjonalne zabezpieczenie działań międzypokoleniowych są różne w każdym kraju. W większości zaangażowanych krajów grupa docelowa składa się z samych seniorów - wolontariuszy, którzy potrzebują wiedzy, umiejętności i wytycznych metodologicznych oraz rutyny, aby szerzyć świadomość międzypokoleniową i skutecznie angażować się. Gdzie indziej (na przykład w Republice Czeskiej), to głównie nauczyciele przedszkoli i placówek szkolnych lub pracownicy socjalni stają się promotorami współpracy międzypokoleniowej. Proponowany program musi zatem być elastyczny i odzwierciedlać różne potrzeby, aby był on zrównoważony i miał zastosowanie do różnych grup docelowych.

Rejestr działań w tym zakresie stanowi zatem integralną część programu edukacyjnego i ważne narzędzie do realizacji działań międzypokoleniowych. Pomimo faktu, że każdy zaangażowany kraj musi oferować wiele cennych informacji i działań na temat współpracy międzypokoleniowej, są one zazwyczaj rozrzedzone w wielu różnych źródłach i brakuje jednolitej jednolitej platformy (w każdym kraju, a co gorsza w Europie jako całości). Platforma ta służyłaby wszystkim chętnym do angażowania się w współpracę międzypokoleniową. Kompleksowy i jasny zestaw narzędzi wspierających spotkania międzypokoleniowe oraz budowanie relacji i łączenie jest zatem uważany za bardzo przydatny nie tylko jako środek programu edukacyjnego, ale także jako narzędzie do zwiększania świadomości na temat relacji międzypokoleniowych w całej Europie. Niewątpliwie jednym z podstawowych warunków będzie zmienność językowa w stosunku do grupy docelowej jej przyszłych użytkowników.

Wnioski

Trendy demograficzne, duże zainteresowanie zagadnieniami międzypokoleniowymi z jednej strony i potrzeba kształcenia w tej dziedzinie z drugiej strony, są kluczowymi czynnikami w tworzeniu kompleksowego programu szkoleniowego i niezbędnych narzędzi (rejestr działalności), aby umożliwić zaangażowanie ogółu społeczeństwa w takich działaniach. To z kolei pozwoli nam zharmonizować rozumienie i zwiększyć świadomość działań międzypokoleniowych w krajach europejskich. Nie przewidujemy żadnych większych przeszkód w zakresie konkretnych polityk, wręcz przeciwnie, jesteśmy mocno wspierani w naszych wysiłkach przez szereg strategii politycznych i różnych organizacji.

Szczegółowe wnioski i spostrzeżenia dotyczące zagadnień międzypokoleniowych zostały przedstawione w odpowiednich sprawozdaniach poszczególnych krajów i są dostępne w załącznikach 1-5.

Wsparcie Komisji Europejskiej przy tworzeniu tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, która odzwierciedla jedynie poglądy autorów, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.